

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ З ГЕОГРАФІЇ

Оцінюючи навчальні досягнення учнів з географії, необхідно враховувати:

- правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, точність вживання географічної та картографічної термінології;*
- ступінь самостійності відповіді;*
- логічність, доказовість у викладенні матеріалу;*
- ступінь сформованих інтелектуальних, загальноосвітніх, специфічних умінь (робота з картографічними, статистичними та іншими додатковими матеріалами).*

Початковий рівень навчальних досягнень характеризується фрагментарним володінням учнем навчальним матеріалом. Учень може розпізнавати окремі географічні об'єкти, намагається давати їм визначення, з допомогою вчителя знаходить їх на карті.

Середній рівень навчальних досягнень передбачає, що учень може відтворити (повторити) інформацію, тобто володіє знаннями-копіями. Він розуміє основний матеріал, з допомогою вчителя визначає поняття і закономірності, частково пояснює взаємозв'язки у природі та суспільстві, використовує картографічний матеріал. У процесі виконання практичних робіт правильно використовує джерела знань. Спостерігаючи за природними та суспільними явищами, виділяє лише окремі їх особливості.

Достатній рівень навчальних досягнень передбачає, що учень достатньо володіє програмовим навчальним матеріалом, самостійно виправляє допущені помилки, підтверджує свої знання відповідними аргументами, здатен застосовувати здобуті знання на практиці. Правильно відбирає джерела необхідних знань для розв'язання проблем у типових ситуаціях. Здатний вести спостереження за природними та суспільними явищами.

Високий рівень навчальних досягнень передбачає вичерпну, правильну відповідь, повне розкриття змісту понять, закономірностей і географічних взаємозв'язків, підтверджує їх прикладами. Учень грамотно й творчо використовує картографічні матеріали та інші джерела знань, уміє робити висновки та узагальнення на основі практичної діяльності; правильно проводить спостереження, оформляє та аналізує їх результати.

Тематичне оцінювання з географії проводиться у різних формах по завершенню вивчення навчальної теми або її частин, згідно з переліком тем для тематичного оцінювання навчальних досягнень учнів. При цьому одна письмова тематична робота на семестр є обов'язковою. Такою письмовою роботою може виступати й практична робота, якщо дата її проведення збігається з датою тематичної атестації. Вчитель має право виставляти бали за тему без додаткового опитування (письмової роботи) тим учням, що мають достатню кількість поточних

оцінок, а також якщо отримана таким чином оцінка задовольняє учня. При цьому поточне оцінювання, у разі його застосування вчителем, має відігравати заохочувальну, стимулюючу та діагностичну функції. Перед початком вивчення чергової теми усі учні мають бути ознайомлені з тривалістю її вивчення (кількість занять); кількістю і тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; питаннями, що виносяться на тематичне оцінювання, якщо воно проводиться в усно-письмовій формі, або орієнтовними завданнями (задачами) тощо; терміном і формою проведення тематичного оцінювання; критеріями оцінювання. Якщо темою передбачено виконання учнями практичних робіт та інших практичних завдань, то їх виконання є обов'язковою попередньою умовою для тематичної атестації, звісно, якщо мова не йде про тривалу хворобу дитини, яка завадила їй опанувати матеріал. Відпрацювання практичних робіт, які учень пропустив без поважних причин, вважаємо за недоцільне (відповідно, атестація учнів проводиться без їх урахування).

За цими Критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів 5-11 класів здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів на уроках і вдома, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів оцінюється:

- Розв'язування задач і вправ з географії;
- оформлення результатів виконання практичних робіт (відповідно до навчальних програм);
- складання таблиць, схем, написання рефератів тощо;
- записи результатів спостережень за природними явищами, що здійснюються у процесі вивчення географії;
- самостійні роботи, в тому числі тестові завдання, які оцінюються в балах за кожну правильну відповідь;
- контрольні роботи (як мінімум одна письмова контрольна робота на семестр є обов'язковою).

При визначенні рівня навчальних досягнень учнів враховуються:

- Правильність і науковість викладення матеріалу, повноту розкриття понять і закономірностей, точність вживання географічної та картографічної термінології;
- ступінь самостійності відповіді; – логічність, доказовість у викладенні матеріалу;
- ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, специфічних умінь (робота з картографічними, статистичними та іншими додатковими матеріалами);
- рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості практичних умінь, - досвід творчої діяльності.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1	Учень розрізняє окремі географічні явища чи об'єкти (гори і рівнини, суша і океан, село і місто, галузь тощо) та з допомогою вчителя знаходить їх на карті.
	2	Учень з допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або декілька запропонованих географічних об'єктів та з допомогою вчителя намагається знайти їх на карті.
	3	Учень у деяких випадках дає нечіткі характеристики географічних об'єктів; з допомогою вчителя знаходить їх на карті, може самостійно розрізнити окремі географічні поняття.
Середній	4	Учень частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять і термінів з допомогою вчителя; називає, відповідно до теми конкретного уроку, компоненти географічної оболонки та складові господарства; повторює за зразком практичну роботу; під час відповіді намагається користуватися географічною картою.
	5	Учень відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує географічні об'єкти чи явища за типовим планом; намагається робити висновки без підтвердження їх прикладами; частково володіє обов'язковою географічною номенклатурою.
	6	Учень самостійно дає більшість визначень, передбачених темою уроку, відтворює значну частину вивченого матеріалу відповідно до його викладу в підручнику; з допомогою вчителя виявляє причинно-наслідкові зв'язки, ілюструє, їх власними прикладами; на середньому рівні володіє географічною номенклатурою та картою.
Достатній	7	Учень має достатні географічні знання і застосовує їх для вирішення стандартних ситуацій; має цілісне уявлення про природні та суспільні явища, вміє вести спостереження за навколишнім середовищем; достатньо володіє картографічним матеріалом.
	8	Учень засвоїв основні уявлення, поняття і категорії географічної науки про Землю та господарську діяльність людини; застосовує здобуті знання на практиці, використовуючи прийоми аналізу статистичних даних про господарство і населення, показує їх зміну у часі; вміє наводити приклади в і людини і природи; знає обов'язкову географічну номенклатуру.
	9	Учень на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт; має чіткі уявлення про компоненти природи і просторову організацію господарства; пояснює причинно-наслідкові зв'язки в природі й господарстві; майже безпомилково працює з картографічним матеріалом.

Високий	10	Учень усвідомлює сучасну географічну картину світу, здійснює оцінку певних процесів та явищ, передбачених навчальною програмою; пояснює прикладне значення географічних знань, дає розгорнуту відповідь, відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість географічних понять та може їх класифікувати; добре володіє картографічним матеріалом.
	11	Учень має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження і висновки} вміє працювати з рекомендованими вчителем джерелами географічної інформації; на високому рівні аналізує та використовує картографічну інформацію.
	12	Учень володіє ґрунтовними географічними знаннями у межах вимог навчальної програми; висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує природні та суспільні явища, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; вільно володіє картографічною інформацією та творчо її використовує.

Критерії оцінювання практичних робіт з географії

Рівень навчальних досягнень	Бал	Критерії оцінювання практичних робіт
Початковий	1-2-3	Учень не підготувався до виконання практичної роботи. Отримані результати не дають змоги зробити правильні висновки, повністю не відповідають названій меті Низький рівень знань теоретичного матеріалу та відсутність необхідних практичних умінь. Керівництво й допомога з боку вчителя неефективна через погану підготовку учня.
Середній	4-5-6	Практичну роботу виконано й оформлено за допомогою вчителя або добре підготовлених однокласників, які вже успішно виконали завдання. На виконання роботи витрачено багато часу (роботу виконано вдома). Учень показав знання теоретичного матеріалу, але зазнав труднощі під час практичного використання карт атласу, статистичних матеріалів, тощо.
Достатній	7-8-9	Практичну роботу виконано в повному обсязі й самостійно. Допущено відхилення від необхідної послідовності виконання, які не впливають на правильність кінцевого результату (переставлено місцями пункти типового плану характеристики географічного об'єкта тощо). Використано названі вчителем джерела знань (сторінку атласу, підручника, статистичного довідника тощо). Показано знання основного теоретичного матеріалу й володіння вміннями, необхідними для виконання практичної роботи. Допущено неточності в оформленні результатів роботи.
Високий	10-11-12	Практичну роботу виконано в повному обсязі з дотриманням необхідної послідовності та інструктивних рекомендацій. Учень працює повністю самостійно: підібрано необхідні джерела знань, виявлено необхідні теоретичні знання, практичні уміння й навички. Роботу оформлено охайно, з дотриманням усіх вимог. Під час виконання роботи та оформлення її результатів виявлено творчий, оригінальний підхід.

Критерії оцінювання презентації

	Близькуче 10-12 балів	Добре 7-9 балів	Можеш краще 4-6 балів	Не завершено 1-3 балів
Зміст презентації	Чітке формулювання теми. Наявні приклади та сформульовані чіткі висновки, згідно теми та мети. Презентація - зрозуміла та цікава для глядачів. Відредагована – відсутні граматичні та стилістичні помилки. Список використаних джерел відформатований.	Нечітко сформульована тема . Дослідження ґрунтується на підтвердженні або спростуванні 1-2 гіпотез. Приклади не повністю ілюструють висновки, яких дійшли учні .	Не сформульовано мету дослідження. Не зовсім вдало підібрано приклади. Висновки сформульовано неточно, порушено логіку викладу матеріалу. Презентація важко сприймається глядачами.	Проект зацентований на темі, але не висвітлює її. Мають місце фактичні помилки чи незрозумілості, але вони незначні. Проект здається випадковим, нашвидку зробленим, чи незакінченим. Наявні значні фактичні помилки, незрозумілості та нерозуміння теми учнями або неточності.
Оформлення	Інформація в презентації логічно викладена. Малюнки вдало розташовані, стосуються теми проекту і допомагають розкрити його зміст. Текст читається легко. Фон неясравий і добре пасує до кольору тексту і графіки. Вдало використано аудіо-ефекти. Наявні гіперпосилання працюють. Використано діаграми.	В презентації наявні малюнки, які допомагають розкрити зміст проекту, вдало підібрано кольорове оформлення. В роботі відсутні аудіо-ефекти (звук, анімація). Робота переобтяжена текстом, що ускладнює її сприйняття. Наявні гіперпосилання працюють.	Робота переобтяжена ілюстраціями, які заважають сприймати інформацію. Не продумано оформлення слайдів та розміщення на них тексту. Наявні гіперпосилання не працюють.	Не всі використані малюнки пов'язані з викладеним матеріалом. Відсутні аудіо-візуальні ефекти. Кількість слайдів не більше 5. Гіперпосилання відсутні.
Групова робота	При виконанні групової роботи простежується взаємоповага, злагожденість та робота кожного учня.	При виконанні групової роботи учні з повагою ставляться один до одного. В презентації не прослідковується робота всіх членів групи.	Між членами груп відсутня співпраця, кожен учень працює відокремлено від інших. Не всі учасники проекту приймали однаково активну участь в роботі.	Не всі учні працювали над проектом. Між членами групи часто були непорозуміння стосовно своїх повноважень.